

WOMEN IN SUSTAINABLE DEVELOPMENT: SCIENCE AND QUALITY EDUCATION

3RD INTERNATIONAL CONFERENCE

FIZIKA O'QITUVCHILARI GENDER TENGLIGI MASALASIDA MANTIQUIY KOMPETENTLIKNIING AHAMIYATI

Gulnoza Nafasova

Guliston Davlat Universiteti o'qituvchisi

E-mail: gulnozanafasova544@gmail.com

Kalit so'zlar: Mantiqiy kompetentlik, fizika, gender tenglik, ilmiy so'rovnom, dunyoqarash.

Annotatsiya: Ushbu maqolada fizika o'qituvchilari gender tengligi masalasida mantiqiy kompetentlikning ahamiyati haqida so'z boradi. Tadqiqotning maqsadi fizika fani o'qituvchilik kasbini tanlashda erkakmi, ayolmi kim bo'lsa ham, avvalo egallagan kasbining yetuk mutaxassisi bo'lishi maqsadga muvofiqligi haqida mulohazalar hamda olingan natijalar va takliflarni taqdim etishdan iborat. Ilmiy izlanish, o'qish, bilim olish jamiyatda gender tenglik masalasining maqbul yechimlardan biri degan xulosaga kelindi.

PHYSICS TEACHERS ARE THE ESSENCE OF LOGICAL COMPETENCE IN THE ISSUE OF GENDER EQUALITY

Keywords: Logical competence, physics, gender equality, Scientific Survey, worldview.

Abstract: In this article, physics teachers will talk about the significance of logical competence in the issue of gender equality. The purpose of the study is to provide feedback, obtained results and suggestions about the feasibility of the physical science when choosing a teaching profession, whether it is a man, a woman, whoever is, first of all, a mature specialist in the profession he occupies. It was concluded that scientific research, study, knowledge is one of the optimal solutions to the issue of gender equality in society.

УЧИТЕЛЯ ФИЗИКИ ПРОЯВЛЯЮТ ЛОГИЧЕСКУЮ КОМПЕТЕНТНОСТЬ В ВОПРОСЕ ГЕНДЕРНОГО РАВЕНСТВА

Ключевые слова:

Логическая компетентность, физика, гендерное равенство, научный опрос, мировоззрение.

Аннотация: В данной статье речь пойдет об основах логической компетентности учителей физики в вопросе гендерного равенства. Цель исследования состоит в том, чтобы представить соображения, полученные результаты и предложения о целесообразности выбора профессии учителя физики

кем бы то ни было, мужчиной или женщиной, в первую очередь, если он является зрелым специалистом в своей профессии. Был сделан вывод, что научные исследования, учеба, получение знаний-одно из оптимальных решений проблемы гендерного равенства в обществе.

Fizika fundamental fanlar orasida ham tabiiy ham aniq fanlar sirasiga kiradi. Bu fanni yosh avlodga o`qitish ham hayotiy zarurat, ham kelajakdagi kashfiyotlar uchun zamin hozirlaydi. Fizika fanini o`qitishda nima uchun o`qitish, nimani o`rgatish va qanday o`qitish asosiy vazifa hisoblanadi. Sababi endilikda faqatgina ilmiy qonunlarni yod olish bilangina ilmiy taraqqiyotga xissa qo`shib bo`lmaydi. Yangi g`oyalar, kashfiyotlar, innavatsion rivojlanish uchun ilmiy-mantiqiy dunyoqarashi shakllangan kadrlar zarur.[1.B.139.]. Bunda ayniqsa fizika o`qituvchilarining o`rnini va ularga yuklatilgan vazifaning mas`uliyati katta. Agar biz kelajakda farzandlarimiz buyuk kashfiyotchi bo`lishini istasak, bugungi kunda bo`lajak fizika o`qituvchilarining ilmiy- mantiqiy dunyoqarashini yuksak darajada shakllantirish dolzarb masala darajasida ko`tariladi [2.B.24]. Bunda o`quv maqsadlariga mos keladigan o`qitish usullari, vositalari va tashkiliy shakllarini to`g`ri tanlashimiz lozim bo`ladi.

Fizika kursida o`rganilishi kerak bo`lgan fizikaviy bilimlar tarkibiga faktlar, tushunchalar, qonunlar, nazariyalar, dunyoning yagona fizik manzarasi, fizika fanining usullari va fizikaviy qonunlarni texnikada qo`llash kiradi. Asosiy materialning mazmuni, shuningdek, o`quvchilarning bilim va ko`nikmalari o`quv yurtlari uchun fizika dasturi bilan belgilanadi. Jamiyatda esa kadrlarga bo`lgan ehtiyojlarini hisobga olish va talabalarining qiziqishlarini hisobga olish zarurati mavjud. O`rganish jarayonida dunyo bilan o`zaro munosabatda inson ma`lum bir dunyoqarash tushunchasini o`zi tanlaydi. O`qituvchining roli bu tanlovni amalga oshirishga yordam berishdir.[3.B.791]

Ammo bir muammo borki, undan ko`z yumib bo`lmaydi. Yuqori sinf bitiruvchilari kasb tanlash masalasida ikkilanish yuzaga keladi. Iqtidorli qizlar

fizika o'qituvchilik kasbni tanlashdan cho'chishadi. Sababi fizika ko'proq erkakalarga xos degan tushuncha mavjud. Ammo iqtidor qobiliyat masalasi o'rta tashlanganida vaziyat o'zgaradi.

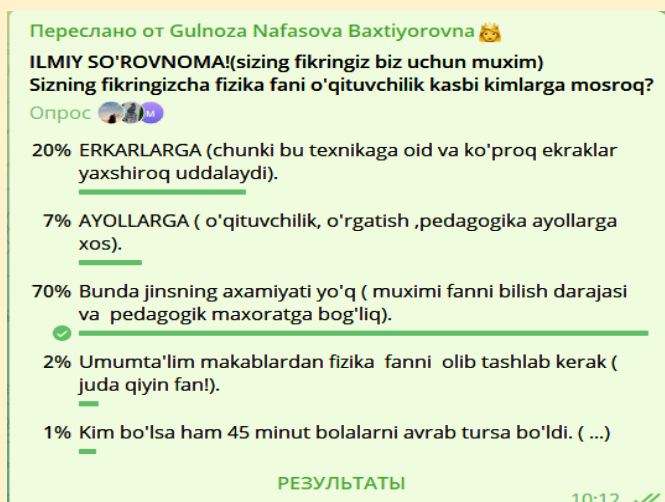
Shu boisdan fizika o'qituvchilik kasbini tanlashda gender mansublikning ahamiyatini aniqlash maqsadida ilmiy so'rovnoma o'rkazildi. So'rovnomada "Sizning fikringizcha fizika fani o'qituvchilik kasbi kimlarga mosroq?" - degan savol bilan murojaat qildik. So'ronomada maktab o'quvchilari, abuturentlar, maktab o'qituvchilari, Oliy ta'lim muassasalari professor o'qituvchilari, texnik xodimlari, talabalar, uyushmagan yoshlar, shuningdek tasodifiy ishtirokchilar va hozirda farzandlari maktab yoshida bo'lgan ota-onalar ishtirok etdi. So'rovnomada ishtirokchilar qiziqish va o'ta faollik bilan ishtirok etishdi. Jami ishtirokchilar soni 1015 ta nafar bo'lib, so'rovnoma telegram ijtimoiy tarmog'ida 26-yanvar 2023 yil kuni o'tkazildi. Istirokchilarning yosh bo'yicha taqsimoti (1-jadvalga qarang).

1-jadval.

Respondentlar yoshi	12-18		18-24		24-30		30-50		50-85	
Respondentlar soni	218	1,5%	14	30,9%	56	15,4%	81	27,6%	6	4,5%

Yosh bo'yicha taqsimotda kata yoshli ishtirokchilarning nisbatan kamligi ijtimoiy tarmoqlarda faol emasligi bilan izohlandi.

So'rovnoma natijasi quyidagicha bo'ldi (1-rasmga qarang).

1-Rasm. Fizika fani o`qituvchilik kasbi tanlashda gender mansublikning ahamiyati so`rovnoma natijalari.

Natijalarni tahlil qilamiz (2- jadvalga qarang).

2- jadval

Sizning fikringizcha fizika fani o'qituvchilik kasbi kimlarga mosroq?									
Ilmiy so`rovnoma natijalari taxlili									
Erkalarga deb hisoblovchilar		Ayollarga deb hisoblovchilar		Pedagogik kompetensiyasi yuqorilarga deb hisoblovchilar		Fizika fani kerak emas deb hisoblovchilar		Befarqlar	
20%		7%		70%		2%		1%	
Erkaklar	Ayollar	Erkaklar	Ayollar	Erkaklar	Ayollar	Erkaklar	Ayollar	Erkaklar	Ayollar
12%	8%	5%	2%	40%	30%	1%	1%	0%	1%
Oliy ma'lumotlilar	O'rta ma'lumotlilar	Oliy ma'lumotlilar	O'rta ma'lumotlilar	Oliy ma'lumotlilar	O'rta ma'lumotlilar	Oliy ma'lumotlilar	O'rta ma'lumotlilar	Oliy ma'lumotlilar	O'rta ma'lumotlilar
4%	6%	5%	2%	3%	4%	1%	%	%	1%
Pedagoglar	Boshqa kasb egalari	Pedagoglar	Boshqa kasb egalari	Pedagoglar	Boshqa kasb egalari	Pedagoglar	Boshqa kasb egalari	Pedagoglar	Boshqa kasb egalari
6%	8%	3%	2%	14%	22%	0%	1%	0%	0%
O'quvchi-Talablar	Uyushmagan yoshlar	O'quvchi-Talablar	Uyushmagan yoshlar	O'quvchi Talablar	Uyushmagan yoshlar	Talablar	Uyushmagan yoshlar	O'quvchi-Talablar	Uyushmagan yoshlar
2%	4%	2%	0%	22%	12%	0%	1%	0%	1%

Bir qarashda fizika fani o`qituvchilik kasbi erkaklar kasbi ekan degan hayolga borish mumkin (20% erkaklar , 7% ayollar), ammo ishtirokchilarning asosiy qismi umuman boshqa fikrni yoqlab ovoz berganlar. Natijalarga ko`ra respondentlarning 70% qismi kasb tanlashda pedagogik mahorat, bilim ko`nikma asosiy ko`rsatgich ekanligini tasdiqlashdi. So`rovnomada fizika fanini kerak emas deb hisoblovchilar 2% va befarqlar 1% ni tashkil qildi.

Xulosa o`rnida shuni ta`kidlaymizki bo`lajak fizika o`qituvchilari qaysi ijtimoiy bo`g`inga mansub bo`lmasin avvalo kasbiy maxoratlarini oshirishi, o`z ustida ishlashi, mantiqiy kompetentligini oshirishi va zamon bilan hamnafas bo`lishi lozim. Ilmiy izlanish, o`qish , bilim olish jamiyatda gender tenglik masalasining maqbul yechimlaridan biridir. Erkakmi ayolmi, kim bo`lsa ham, avvalo egallagan kasbining yetuk mutaxassisi bo`lsa maqsadga muvofiqdir. Qizlarni kasb tanlashida jamiyatda qotib qolgan fikrlarni emas, iqtidor, qiziqish, kompetensiyalarini asosiy omil deb bilish zarur.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR.

- [1] Nafasova G., Abdullayeva B. S. DEVELOPMENT OF LOGICAL COMPETENCE OF FUTURE PHYSICS TEACHERS BASED ON STEAM AND SMART EDUCATIONAL TECHNOLOGIES //Eurasian Journal of Academic Research. – 2023. – T. 3. – №. 1 Part 2. – C. 138-140.
- [2] Abdurashidovich, Nafasov Ganisher, and Jamuratov Kengash. "The Local Problem with Integral Gluing Condition for Loaded Mixed Type Equation Involving the Caputo Fractional Derivative." *Texas Journal of Engineering and Technology* 14 (2022): 20-26.
- [3] Abdurashidovich N. G. Theoretical Basis Of Development Of Cognitive Competence Of Students Of Higher Education Institutions In The Process Of Teaching Elementary Mathematics //European Journal of Molecular and Clinical Medicine. – 2021. – T. 8. – №. 1. – C. 789-806.